

Ordføreren for forespørgerne (Viggo Starcke): Den 18. november anmeldte vi fra retsforbundets side en forespørgsel til den højtærede statsminister sålydende:

„Vil regeringen under hensyn til muligheden for nye valutariske ændringer forberede en selvstændig dansk pengepolitik, der sikrer kronens indenlandske købekraft, samtidig med at kronen får lov til frit at finde sit naturlige leje overfor hver enkelt valuta?“

Siden den dag er der sket to bemærkelsesværdige ting. Den ene ting er, at der er fremkommet stærke forlydender om, at den høje regering agter at fremsætte et forslag til et nyt betalingssystem mellem Marshalllandene gående ud på at indføre næsten fri ombyttelighed mellem disse landes valutaer, en vesteuropæisk valutafond samt udvidelse af kreditterne mellem de vesteuropæiske lande, således at man derigennem skulle kunne komme bort fra de tosidede handelsaftaler.

Jeg vil gerne benytte lejligheden her til at complimentere den højtærede handelsminister for dette initiativ, og skønt vi endnu er ukendte med forslaget form, rækkevidde og detaljer, vil vi fra vor side ønske ham held til dets gennemførelse. Da selve dette forslag vedrører de problemer, som vor forespørgsel drejer sig om, vil jeg høfligst forespørge den højtærede regering, om den er i stand til på dette tidspunkt at meddele det høje ting noget nærmere om initiativet, eller om det endnu skønnes at være for tidligt.

Den anden ting, der er sket, er, at der er fremsat et forslag om et engelsk-skandinavisk samarbejde, som den engelske ambassadør har indbudt til forhandling om. Også for dette forslag er der en betydelig offentlig interesse, hvorfor vi vil forespørge den højtærede regering, om den allerede på dette tidspunkt kan give nærmere meddelelser herom, eller om det er for tidligt. Jeg skal tilføje, at vi vil forstå, hvis der er grunde, som nødvendiggør, at det endnu ikke kan ske, men jeg håber også, at regeringen forstår, at disse to forslag er af så stor aktuel interesse, at videbegærlighed fra vor side, og jeg tror også fra det høje tings og fra offentlighedens side, er en naturlig ting.

Det, der har fremkaldt vor forespørgsel, er dels de bitre erfaringer, som Danmark har gjort på pengevæsenets område i de sidste årtier, dels de lige så bitre erfaringer, vi har gjort ved den sidste pengeforringelse gennem devalueringen den 18. september. I begyndelsen af forrige århundrede, efter

statsbankerotten i 1813, fik vi den private nationalbank, og denne var gennem sin oktroj forpligtet til at holde kronens værdi, medens statens og politikernes indflydelse på pengevæsenet blev bragt til ophør, og dette genskabte tilliden til Danmarks pengesedler. Dette princip forlod mån, da man i 1931 gik bort fra guldmøntfoden. Staten fik gennem handelsministeren indflydelse på pengevæsenet, og resultatet har ikke været godt, selvom jeg indrømmer, at det ikke er det eneste årsagsforhold i denne sammenhæng.

I slutningen af 1920'erne havde kronen sin fulde guldværdi. I de 20 år, der er gået siden, er den undergået en række forringelser af den alvorligste art. I 1931 faldt kronen til 68,4 pct.; i 1933, efter Kanslerforliget, gik kronen ned til ca. halvdelen, nemlig 54,3 pct., og ved devalueringen den 18. september gik kronen atter 30 pct. ned, således at den i forhold til 1929 nu er nede under en trediedel af sin værdi: 32 pct. Dette er en foruroligende udvikling, fordi der herigennem udtales en klar mistillid til vore penge og til landets politik og erhvervsliv, og fordi der ved selve pengeforringelsen sker en temmelig vilkårlig omflytning af milliardværdier imellem de forskellige befolkningsgrupper. Tilliden til pengesedlerne rystes, opsparingslysten svækkes, erhvervslivets dispositioner bliver flakkende og usikre, og forbrugerne og den arbejdende befolkning rammes hårdt. Pensioner og livsforsikringer bliver udhulet, og forholdet mellem kreditor og debitor forrykkes.

Det må efter vort skøn være lovgivningsmagtens opgave at sørge for, at enten nationalbanken eller regeringen får forpligtelse til at sikre kronens indenlandske købekraft. Dette er ikke gjort med at fastsætte en eller anden fiktiv kurs og så krampagtigt indrette hele erhvervslivet på stiv og kunstig vis for at holde den. Kronekursen må være et ærligt udtryk for kronens værdi, og kronens værdi er nøjagtig det, som man kan købe af varer eller andre realiteter for den. Det afgørende er ikke, om der finder små fluktuerende bølgebevægelser sted i kronekursen, sådan som, der faktisk gjorde under guldkronen, men det afgørende er, at man undgår de voldsomme, katastrofale udslag, da kronen pludselig kan sige bums eller hush eller sådan noget. Jeg mener, at det skulle være muligt at føre en sådan pengepolitik.

I gamle dage, da man havde sølvmøntfod eller guldmøntfod, var kronen baseret på en vare, nemlig så og så mange gram ædelt metal. Den gamle statsminister Reventlow